

Київський університет імені Бориса Грінченка,
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА
для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво
рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

Київ – 2023

Розробники:

КАСЬЯНОВА Олена, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Викладачі:

КАСЬЯНОВА Олена, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від 07/09/2023 року № 2

Завідувач кафедри _____ Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти) СПОДАРЕНКО Віктором Михайловичем, кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри інструментально-виконавської майстерності факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

Гарант освітньо-професійної програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)
_____ Віктор СПОДАРЕНКО

Робочу програму перевірено

« » _____ 2023 р.

Заступник декана _____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20 /20 _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (_____), « » _____ 20 р., протокол № _____

Розробники:

КАСЬЯНОВА Олена, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Викладачі:

КАСЬЯНОВА Олена, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від 07/09/2023 року № 2

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти) СПОДАРЕНКО Віктором Михайловичем, кандидатом мистецтвознавства, доцентом кафедри інструментально-виконавської майстерності факультету музичного мистецтва і хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка

Гарант освітньо-професійної програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

 Віктор СПОДАРЕНКО

Робочу програму перевірено

« 9 » 09 2023 р.

Заступник декана Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20 /20 _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20 /20 _____ (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за денною формою навчання
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитив / годин	4/120
Курс	3
Семестр	1, 2
Кількість змістових модулів з розподілом	4
Обсяг кредитив	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	56
Лекції	30
Практичні	14
Семінарські	12
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	іспит
Самостійна робота	26

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – оволодіння системою знань і умінь щодо філософії інклюзивної освіти, науково-методичних, соціально-психологічних, та правових засад її організації та здійснення, особливостей навчального процесу і педагогічного супроводу дитини з ООП; командної роботи при навчанні та вихованні дітей з ООП.

Завдання навчальної дисципліни сприяти формуванню:

– *інтегральної компетентності*, яка виявляється у здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

– *загальних компетентностей*, а саме: здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово; здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність до розуміння предметної області та діяльності; здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність до міжособистісної взаємодії; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність генерувати нові ідеї (креативність);

– *спеціальних (фахових, предметних) компетентностей*: здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва; здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності; здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків; здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології педагогічної діяльності; здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного середовища; здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Результати навчання за дисципліною:

- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів

навчання учнів, їх освітніх потреб;

- добирати доцільні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів;
- організовувати освітнє середовище з урахуванням сприятливих умов для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів;
- оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу;
- використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання в освітньому процесі;
- забезпечувати педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами. здійснювати необхідні адаптації/модифікації в освітньому процесі відповідно до особливих освітніх потреб учнів.

3. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» (для денної форми навчання)

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль I. Концептуальні засади інклюзивної освіти. Інклюзія - стратегія міжнародного та українського законодавства								
1.	Інклюзивна освіта: сутність, завдання, принципи	6	4	2		2	2	
2.	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і національному законодавстві. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	8	6	4	2		2	
3.	Деонтологія інклюзивної освіти	6	4	2	2		2	
		2						2
	Разом за модулем	22	14	8	4	2	6	2
Модуль II. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти								
1.	Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку	12	8	4	2	2	4	
2.	Визначення категорій (типологій) освітніх труднощів у здобувачів освіти з особливими освітніми потребами	12	8	4	2	2	4	
		2						2
	Разом за модулем	26	16	8	4	4	8	2
Модуль III. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання								
1.	Створення інклюзивного освітнього середовища	10	8	4	2	2	2	
2.	Технології навчання та оцінювання в інклюзивному освітньому середовищі	12	8	4	2	2	4	
		2						2
	Разом за модулем	24	16	8	4	4	6	2
Модуль IV. Інклюзивний підхід до розвитку закладів мистецької освіти								
1.	Індекс інклюзії мистецької освіти	6	4	2		2	2	
2.	Інклюзивний розвиток закладу мистецької освіти	10	6	4	2		4	
		2						2
	Разом за модулем	18	10	6	2	2	6	2
	Разом	90	56	30	14	12	26	8

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I.

Концептуальні засади інклюзивної освіти. Інклюзія - стратегія міжнародного та українського законодавства

Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання, принципи.

Сутність і зміст понять: «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «особа з особливими освітніми потребами», «рівні підтримки здобувачів освіти з ООП». Завдання, принципи та функції інклюзивної освіти.

Поняття «інвалідність». Концепції існуючих моделей «інвалідності». Поняття «депривація», «сегрегація», «інтеграція», «інклюзія», «виключення», Поняття інвалідності в контексті соціальної інтеграції. Соціальна та медична моделі розуміння інвалідності. Основні бар'єри на шляху впровадження інклюзивної освіти: фізичні, інформаційні, інституційні, ментальні. Наявні виклики.

Тема 1.2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах і національному законодавстві. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти

Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти дітей з ООП як основа розвитку необхідних компетенцій для організації та реалізації освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти. Концепція нормалізації та теорія включення як підґрунтя для забезпечення рівних шансів у навчанні, вихованні та розвитку для всіх дітей. Середовище, дружнє для дитини у межах концепції ЮНІСЕФ. Концепції інклюзивної освіти у документах ЮНЕСКО, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Світового банку тощо. Досвід упровадження інклюзивної освіти в різних країнах світу.

Нормативна база в Україні щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами. Характеристика державних освітніх структур і закладів, які забезпечують освіту дітей з ООП в Україні. Система надання освітніх послуг дітям з ООП: заклади загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, заклади спеціальної освіти, навчально-реабілітаційні центри, інклюзивно-ресурсні центри.

Тема 1.3. Деонтологія інклюзивної освіти

Деонтологія як вчення про проблеми і моральності. Медична етика. Деонтологія в освіті. Завдання і принципи деонтології інклюзивної освіти.

Основні поняття теми: інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, особа з особливими освітніми потребами виключення, сегрегація, інтеграція, інтегроване навчання, інклюзивне навчання, ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, інклюзивно-ресурсний центр, деонтологія.

Лекція 1.1. Понятійно-термінологічні визначення, завдання та принципи інклюзивної освіти.

Лекція 1.2. Стратегія міжнародного та українського законодавства щодо впровадження інклюзивної освіти. Світовий досвід інклюзивної освіти. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти.

Лекція 1.3. Деонтологія інклюзивної освіти.

Семінарське заняття 1.1. Інклюзивне навчання: переваги і ризики.

Практичне заняття 1.1. Забезпечення інклюзивного навчання у міжнародних документах і українському законодавстві.

Практичне заняття 1.2. Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання.

Модуль II.

Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти

Тема 2.1. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.

Поняття про особливі освітні потреби. Класифікація особливих освітніх потреб ЮНЕСКО. Підходи до особливих освітніх потреб у Міжнародній Класифікації

Функціонування, Обмежень Можливостей і Здоров'я. Класифікація дітей за українським законодавством, яким необхідно надавати особливі освітні потреби. Особливі освітні потреби, пов'язані з особливою організацією освітнього процесу. Особливі освітні потреби, пов'язані з адаптацією змісту загальної освітньої програми. Особливі освітні потреби, пов'язані з адаптацією способів подання навчального матеріалу. Особливі освітні потреби, пов'язані з подоланням труднощів у розвитку, соціалізації та адаптації. Сутність та основні принципи МКФ. Технологія використання МКФ в освіті для визначення особливих освітніх потреб дитини.

Тема 2.2. Визначення категорій (типологій) освітніх труднощів у здобувачів освіти з особливими освітніми потребами

Алгоритм визначення категорій (типологій) освітніх труднощів у здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Виявлення освітніх труднощів особи та/або інших обставин, які впливають на якість освітнього процесу відповідно до віку учня.

Команда психолого-педагогічного супроводу: основні завдання, склад, основні функції членів команди. Роль батьків у роботі команди психолого-педагогічного супроводу. Роль інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні якісного освітнього процесу з інклюзивним навчанням.

***Основні поняття теми:** особливі освітні потреби, категорії дітей з ООП, спеціальні освітні умови, індивідуальна освітня траєкторія, МКФ, ендогенні і екзогенні чинники розвитку, системність, командний підхід, особистісно-орієнтований підхід, команда психолого-педагогічного супроводу.*

***Лекція 2.1.** Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти. Особливі освітні потреби: визначення, перелік, класифікація.*

***Лекція 2.2.** Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП як умова успішної інтеграції дітей у соціум.*

***Семінарське заняття 2.1.** Соціалізація дитини з ООП: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.*

***Семінарське заняття 2.2.** Команда психолого-педагогічного супроводу та її значення у забезпеченні права дітей з ООП на якісну та доступну освіту.*

***Практичне заняття 2.1.** Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними, когнітивними, емоційними, поведінковими порушеннями та порушеннями мовлення, опорно-рухового апарату.*

***Практичне заняття 2.2.** Методологія визначення освітніх труднощів у здобувачів освіти.*

Модуль III.

Організація освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання

Тема 3.1. Створення інклюзивного освітнього середовища

Універсальний дизайн у сфері освіти. Принципи універсального дизайну. Тракткування доступності у Конвенції ООН про права людей з інвалідністю. Правове забезпечення архітектурної доступності в Україні. Критерії доступності. Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Архітектурна доступність, розумне пристосування. Облаштування просторово-фізичного інклюзивного освітнього середовища для дітей з ООП. Медіатека та ресурсна кімната. Розроблення і реалізація Індивідуальної програми розвитку, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, створення інклюзивного освітнього середовища, подолання бар'єрів на шляху організації та впровадження інклюзивного навчання, професійне співробітництво в інклюзивному закладі освіти. Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Технологія розробки індивідуальної програми розвитку. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку.

Тема 3.2. Технології навчання та оцінювання в інклюзивному освітньому середовищі

Концепції, орієнтовані на індивідуальний підхід у процесі навчання в інклюзивному освітньому середовищі (теорія множинного інтелекту, концепція, орієнтована на освітні потреби дітей, концепція універсального дизайну тощо). Диференційований та індивідуальний підходи у навчанні дітей з ООП. Сутність традиційного інтенсивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Методики на основі підходу «Навчання у співробітництві». Стратегії когнітивного навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Технологія спільного викладання. Сутність поняття «педагогічне оцінювання». Класифікація методів педагогічного оцінювання. Основні завдання та функції оцінювання навчання учнів з ООП. Психолого-педагогічні аспекти оцінювання учнів з ООП. Методи реалізації формувального оцінювання. Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів з ООП. Портфоліо учня як інструмент оцінювання.

Основні поняття теми: архітектурна доступність, розумне пристосування, універсальний дизайн, універсальний дизайн в освіті, ресурсна кімната оцінювання розвитку дитини, первинна оцінка, комплексна оцінка, інклюзивно-ресурсний центр, індивідуальна програма розвитку, SMART-цілі, технології інклюзивного навчання, диференційоване викладання, спільне викладання, педагогічне оцінювання, формувальне оцінювання.

Лекція 3.1. Організаційно-методичні аспекти інклюзивної освіти в закладі мистецької освіти.

Лекція 3.2. Педагогічні технології інклюзивного навчання.

Семінарське заняття 3.1. Організація інклюзивного освітнього середовища в закладі мистецької освіти

Семінарське заняття 3.2. Особливості навчання та оцінювання в інклюзивному освітньому середовищі.

Практичне заняття 3.1. Модель інклюзивної практики в закладах освіти

Практичне заняття 3.2. Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання.

Модуль IV.

Інклюзивний підхід до розвитку закладів мистецької освіти

Тема 4.1. Індекс інклюзії мистецької освіти

Інклюзивний підхід до розвитку закладів мистецької освіти. Проблемні аспекти та перспективи впровадження інклюзії в мистецькій освіті. Забезпечення рівного доступу до мистецької освіти. Можливості інклюзивної мистецької освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Ресурси, спрямовані на підтримку навчання та повноцінної участі учнів/студентів у житті закладів мистецької освіти.

Тема 4.2. Інклюзивний розвиток закладу мистецької освіти

Професійність та фахова майстерність педагога сучасної мистецької школи в умовах впровадження інклюзивної освіти. Принцип наступності інклюзивного навчання в мистецькій освіті. Педагогічні інновації в контексті інклюзивного навчання в мистецькій освіті. Оптимізація творчих процесів інклюзивного навчання в сучасній мистецькій освіті. Самооцінювання та експертиза як основа вдосконалення роботи закладу мистецької освіти.

Основні поняття теми: індекс інклюзії, інклюзія в мистецькій освіті, можливості інклюзивної мистецької освіти, ресурси інклюзивної мистецької освіти, професійна і фахова майстерність педагога, принцип наступності в інклюзивній мистецькій освіті, педагогічні інновації, самооцінювання, експертиза.

Лекція 4.1. Індекс інклюзії мистецької освіти

Лекція 4.2. Інклюзивний розвиток закладу мистецької освіти

Семінарське заняття 4.1. Концептуальні засади інклюзивної мистецької освіти.

Практичне заняття 4.1. Самооцінювання та розроблення плану інклюзивного розвитку закладу мистецької освіти.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студента	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		
	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	1	1
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	1	10
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			87		81		81		59
Максимальна кількість балів: 308									
Розрахунок коефіцієнта:									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми та завдання для самостійної роботи	Кількість	
		годин	балів
Модуль I.			
1.1	Складіть список сучасних наукових публікацій, присвячених проблемам інклюзивної освіти (українською, англійською мовами). Зробіть анотацію-відгук до однієї з статей	2	5
1.2	Підготуйте інформацію про інституції та організації, що ініціюють інклюзивну освіту	2	5
1.3	Підготувати мотиваційну презентацію про особу з порушеннями психофізичного розвитку, яка досягла успіхів у галузі мистецтва	2	5
Всього:		6	15
Модуль II.			
2.1	Розробити пам'ятку з короткою характеристикою рівнів підтримки дітей з ООП у закладі освіти (рівні, хто здійснює, кількість учнів з ООП в класі, наявність асистента тощо)	4	5
2.2	Визначте особливості дистанційного навчання осіб з обраними психофізіологічними порушеннями	4	5
Всього:		8	10
Модуль III			
3.1	Розробити цілі та завдання для дітей з ООП з урахуванням принципів цілепокладання SMART для двох сфер (на вибір студента: безпека, соціальний розвиток, комунікативні навички, поведінка, навички самостійності, навчальні навички).	2	5
3.2	Здійснити аналіз інклюзивного освітнього середовища закладу освіти (на вибір: ЗВО, ЗЗСО іншої освітньої установи) щодо організації без бар'єрного освітнього середовища для осіб з особливими освітніми потребами	4	5
Всього:		6	10
Модуль IV			
4.1	Напишіть есе на тему: «Проблеми та перспективи впровадження інклюзії в мистецьку освіту».	2	5
4.2	Розробити план інклюзивного розвитку закладу мистецької освіти	4	5
Всього		6	10

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
.	Своєчасність виконання роботи	1

.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
.	Різноманітність використаних джерел	2

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання (для денної форми навчання)

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу.

Кількість балів	Характеристика
20 - 25	модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля
15 - 19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
9 - 14	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких студент спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0 - 8	у роботі наявні суттєві помилки; студент потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі письмового іспиту. Максимальна оцінка: 40 балів.

Умови допуску: активна робота на практичних і семінарських заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт.

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 60 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Визначити відмінності освітнього процесу та інклюзивного освітнього процесу у галузі музичного мистецтва в Україні.
2. Розкрити основні положення Нової української школи щодо розвитку інклюзивної освіти.
3. Обґрунтувати зарубіжний досвід інклюзивної освіти у галузі музичного мистецтва.
4. Розкрити технологію оцінювання результатів інклюзивного навчання у галузі музичного мистецтва.
5. Охарактеризувати рівні підтримки, які застосовуються для навчання дітей з особливими освітніми потребами.
6. Охарактеризувати особливості розвитку інклюзивної освіти у галузі музичного мистецтва.
7. Застосування принципів універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Навести приклади.
8. Визначити відмінності між поняттями «виключення», «сегрегація», «інтеграція» та «інклюзивна освіта».
9. Охарактеризувати форми інклюзивної освіти, що функціонують для дітей з особливими освітніми потребами у зарубіжних країнах та обґрунтувати їх доцільність впровадження в Україні.
10. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.
11. Здійснити порівняльну характеристику міжнародного і національного законодавства у сфері інклюзивної освіти.
12. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.
13. Інклюзивна освіта як провідний напрям освітньої політики в Україні.

14. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. 1
15. Розкрити історію розвитку інклюзивної освіти.
16. З'ясувати механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах та законодавстві.
17. Дати характеристику міжнародним правовим документам, що становлять нормативно-правові основи інклюзивної освіти.
18. Розкрити моделі ставлення суспільства до людей з відхиленнями у розвитку.
19. Навести приклади ситуації виключення, сегрегації, інтеграції та інклюзії у навчанні дітей з особливими освітніми потребами.
20. Назвати й охарактеризувати основні міжнародні документи ООН, що закріплюють право дітей з особливими освітніми потребами на освіту.
21. Назвати й охарактеризувати професійні компетентності вчителя інклюзивного класу.
22. Назвати типи закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами.
23. Обґрунтувати національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.
24. Окреслити перспективні напрями розвитку інклюзивної освіти в Україні, враховуючи зарубіжний досвід США (Закон «ЮЕА») і країн Європейського Союзу.
25. Охарактеризувати сутність деонтології інклюзивної освіти.
26. Проаналізувати основні положення міжнародних документів, що регламентують право на інклюзивну освіту.
27. Проаналізувати основні результати впровадження національного проекту «Інклюзивна освіта - рівень свідомості нації».
28. Проаналізувати переваги інклюзивної освіти для різних учасників освітнього процесу.
29. З'ясувати особливості психолого-педагогічного супроводу сімей, що мають дітей з інвалідністю в умовах інклюзивного навчання.
30. Розкрити умови реалізації завдань інклюзивного навчання.
31. Визначити соціально-економічні умови, необхідні для успішності інтеграції.
32. Розкрити технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі.
33. Визначити відмінність між спеціальною школою та навчально-реабілітаційним центром.
34. Розкрити інноваційність Саламанської декларації як міжнародного документа щодо розвитку інклюзивної освіти.
35. Охарактеризувати особливості педагогічної деонтології.
36. Дати характеристику мережі закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами.
37. Дати визначення поняттю «інклюзивна освіта».
38. Дати визначення поняттю «деонтологія інклюзивної освіти».
39. Розкрити сутність понять «педагогічний оптимізм», «милосердя», «емпатія», «толерантність», «педагогічна справедливість», «гуманність і повага до дитини», «педагогічний обов'язок»?
40. Розкрити роль батьків у команді психолого-педагогічного супроводу.
41. Охарактеризувати взаємодію між командою психолого-педагогічного супроводу та інклюзивно-ресурсним центром.
42. Описати роль ресурсної кімнати як складової інклюзивного освітнього середовища.
43. Сутність поняття «універсальний дизайн у сфері освіти».
44. Охарактеризувати моделі спільного викладання між учителем та асистентом учителя.
45. Визначити принципи інклюзивної освіти.
46. Роль і функції інклюзивно-ресурсного центру в забезпеченні психологопедагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.
47. Охарактеризувати завдання ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти.
48. Визначити завдання і принципи деонтології інклюзивної освіти.

49. Досвід розумного пристосування в інклюзивному освітньому середовищі.

50. Визначити функції асистента учителя в освітньому процесі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисциплін

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова)

1. Індекс інклюзії: заклади мистецької освіти: Посібник // Упорядники: Л.Ю.Байда, Ю. М. Найда, Н. З. Софій. Київ, 2021. 48 с. URL: https://naiu.org.ua/wpcontent/uploads/2021/11/Inclusion-index__dlya-sajta.pdf
2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. К.:ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 52 с.
3. Концепція інклюзивної мистецької освіти. Наказ МКМС від 27.01.2020 № 339. URL: <https://mkip.gov.ua/files/pdf/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>
4. Наказ Міністерства культури України «Положення про мистецьку школу» від 09.08. 2018 №686. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1004-18#Text>
5. Мистецькі школи: доступне освітнє середовище. Посібник /Автори: Байда Л.Ю., Грибальський Я.В., Журбенко О.М. Київ: ВГО НАІУ, 2020. 36 с. URL: <https://arts.gov.ua/wp-content/uploads/2021/09/posibnyk-mysteczki-shkoly-dostupneosvitnye-seredovyshhe.pdf>
6. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. Режим доступу: <http://surl.li/byuhx>
7. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод, посіб. / за заг. ред. Л.Ю. Байди, О.В. Красюкової Енне К., 2013. 128с.
8. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи /Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія, К.: Педагогічна думка, 2007 р. 458 с.
9. Конвенція про права осіб з інвалідністю [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
10. Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : Навчально - методичний посібник / Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І. К. : 2007. 128с.
11. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН № 609 від 08.06.2018 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/61107/

12. Таранченко О. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда. К.: Видавнича група "А.С.К.", 2012. - 124 с.
13. Створення індивідуальної програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами: методичний посібник / Під заг. ред. Н. З.Софій. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 66 с. Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/273/>
14. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н.В.Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с. Режим доступу: http://ippo.kubg.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/08/n_zakerkova_a_trejtjak_inkl_osvita_vid_a_do_ya.pdf.

Основна (базова) для поглибленого опрацювання змісту навчальної дисципліни

1. Алєєва Н. М. Діти з порушеннями зору в умовах інклюзивної освіти : навч.- метод, посіб. / за ред. Є. П. Синьової, С. О. Рикова, 2016. К. : Кафедра, 2016. 212 с.
2. Асистент вчителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / Н. М. Дятленко, Н. З. Софій., О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда; під заг. ред. М. Ф. ьВойцехівського. К.: ТОВ Видавничий дім "Плеяди", 2015. 172 с.
3. Як зробити онлайн-уроки інклюзивними: практичні рекомендації /упорядники Н. Софій, О. Федоренко, 2021, 28 с. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2022/04/inklyuzyvna-osvita.pdf>
4. Психолого-педагогічний супровід сім'ї у роботі психолого-медико педагогічної консультації : [електронний ресурс] / авт. кол.: С. І. Васильковська, Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко та ін. ; за ред. А. Г. Обухівської. К. : Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. 66 с.
5. Архітектурна доступність шкіл: навч.-метод, посіб. / за заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В.Красюкової-Еннс К: 2012. 88 с.
6. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі: початкова ланка / під ред. В. І. Бондаря, В. В. Засенка. К.: 2004.
7. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко. Директор школи. Шкільний світ. 2011. № 10. С. 20-25.
8. . Сак Т. В. Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрямок). Дефектологія : наук.-метод, жур. 2009. №1.С. 16-20.

Додаткова:

1. Дефектологічний словник [Текст]: навч. посіб. / Нац. пед.. ун-т. імені М.П. Драгоманова. К., 2011. 528 с.
2. Дятленко Н., Софій Н., Кавун Ю. Оцінка впливу інклюзивної моделі освіти на учасників проекту. К.: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2005.
3. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад : Навчально-методичний посібник / кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренка В. І. К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. 100 с.
4. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. - К.: Видавнича група «Атопол», 2018. с. 100.
5. Єжова Т. Є. Соціальна реабілітація дітей з інвалідністю : навч. посіб. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 284 с.
6. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: Навч. посібник. К.: Вища школа, 1994. 143 с.
7. Лист МОН України «Про доступність дітей з особливими потребами до опорних навчальних закладів» від 09.06.2016 р. № 1/9-293 [Електрон, ресурс]. - Режим доступу: <https://mon.gov.ua> .
8. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю:

методичний посібник / Під заг. ред. Софій Н. З. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 52 с.

9. Синьова Є. П. Особливості розвитку і виховання особистості при глибоких порушеннях зору: моногр. [Текст] / Є. П. Синьова. К., 2012. 442 с.
10. Формування інклюзивної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання / І. О. Сасіна, Т. М. Гребенюк, Т. О. Купріянова, Л. Г. Медведок. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. Наук. Праць. Міністерство освіти і науки України, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 84. (т. 2). С.64-69.
<https://doi.org/10.31392/NPUnc.series5.2021.84.2.13>
11. Шевцов А.Г. Освітні основи реабілітології : монографія. К. : «МП Леся», 2009. 484 с.
12. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. 2006. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

Додаткові ресурси:

1. Сайт «Універсальний дизайн» [Електрон, ресурс]. Режим доступу: <http://ud.org.ua/>
2. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я [Електронний ресурс]. Режим доступу : www.who.int

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА»

Разом: 120 год., лекції –30 год., практичні заняття – 14 год., семінарські заняття – 12 год., семестровий контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год.

Модулі	Модуль I		
Назва модуля	Концептуальні засади інклюзивної освіти. Інклюзія - стратегія міжнародного та українського законодавства		
К-ть балів за модуль	87		
Теми лекцій	<i>Понятійно-термінологічні визначення, завдання та принципи інклюзивної освіти.</i>	<i>Стратегія міжнародного та українського законодавства щодо впровадження інклюзивної освіти. Світовий досвід інклюзивної освіти. Інноваційні тенденції розвитку інклюзивної освіти.</i>	<i>Деонтологія інклюзивної освіти.</i>
К-ть балів	1	1	1
Теми практичних занять	<i>Забезпечення інклюзивного навчання у міжнародних документах і українському законодавстві.</i>	<i>Становлення і розвиток інклюзивної педагогіки як галузі педагогічного знання.</i>	
Робота на практичних заняттях	11	11	
Теми семінарських занять	<i>Інклюзивне навчання: переваги і ризики.</i>		
Робота на семінарських заняттях	11		
Поточний контроль	МКР I (25 балів)		
Самостійна робота	<i>Складіть список сучасних наукових публікацій, присвячених проблемам інклюзивної освіти (українською, англійською мовами). Зробіть анотацію-відгук до однієї з статей</i>	<i>Підготуйте інформацію про інституції та організації, що ініціюють інклюзивну освіту</i>	<i>Підготувати мотиваційну презентацію про особу з порушеннями психофізичного розвитку, яка досягла успіхів у галузі мистецтва</i>
К-ть балів	5	5	5
Модулі	Модуль II		
Назва модуля	Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти		
К-ть балів за модуль	81		
Теми лекцій	<i>Дитина з ООП як суб'єкт інклюзивної освіти. Особливі освітні потреби: визначення, перелік, класифікація.</i>	<i>Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП як умова успішної інтеграції дітей у соціум.</i>	
К-ть балів	1	1	
Теми практичних занять	<i>Психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними, когнітивними, емоційними, поведінковими порушеннями та порушеннями мовлення, опорно-рухового апарату.</i>	<i>Методологія визначення освітніх труднощів у здобувачів освіти.</i>	
Робота на практичних заняттях	11	11	
Теми семінарських занять	<i>Соціалізація дитини з ООП: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.</i>	<i>Команда психолого-педагогічного супроводу та її значення у забезпеченні права дітей з ООП на якісну та доступну освіту.</i>	

Робота на семінарських заняттях	11	11
Поточний контроль	МКР 2 (25 балів)	
Самостійна робота	Розробити пам'ятку з короткою характеристикою рівнів підтримки дітей з ООП у закладі освіти (рівні, хто здійснює, кількість учнів з ООП в класі, наявність асистента тощо)	Визначте особливості дистанційного навчання осіб з обраними психофізіологічними порушеннями
К-ть балів	5	5
Модулі	Модуль III	
Назва модуля	Організація освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання	
К-ть балів за модуль	81	
Теми лекцій	<i>Організаційно-методичні аспекти інклюзивної освіти в закладі мистецької освіти.</i>	<i>Педагогічні технології інклюзивного навчання</i>
К-ть балів	1	1
Теми практичних занять	<i>Модель інклюзивної практики в закладах освіти</i>	<i>Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання</i>
Робота на практичних заняттях	11	11
Теми семінарських занять	<i>Організація інклюзивного освітнього середовища в закладі мистецької освіти</i>	<i>Особливості навчання та оцінювання в інклюзивному освітньому середовищі.</i>
Робота на семінарських заняттях	11	11
Поточний контроль	МКР 3 (25 балів)	
Самостійна робота	Розробити цілі та завдання для дітей з ООП з урахуванням принципів цілепокладання SMART для двох сфер (на вибір студента: безпека, соціальний розвиток, комунікативні навички, поведінка, навички самостійності, навчальні навички).	Здійснити аналіз інклюзивного освітнього середовища закладу освіти (на вибір: ЗВО, ЗЗСО іншої освітньої установи) щодо організації без бар'єрного освітнього середовища для осіб з особливими освітніми потребами
К-ть балів	5	5
Модулі	Модуль IV	
Назва модуля	Інклюзивний підхід до розвитку закладів мистецької освіти	
К-ть балів за модуль	59	
Теми лекцій	Індекс інклюзії мистецької освіти	Інклюзивний розвиток закладу мистецької освіти
К-ть балів	1	1
Теми практичних занять	Самооцінювання та розроблення плану інклюзивного розвитку закладу мистецької освіти	
Робота на практичних заняттях	11	
Теми семінарських занять	Концептуальні засади інклюзивної мистецької освіти.	
Робота на семінарських заняттях	11	

Поточний контроль	МКР 4 (25 балів)	
Самостійна робота	Напишіть есе на тему: «Проблеми та перспективи впровадження інклюзії в мистецьку освіту».	Розробити план інклюзивного розвитку закладу мистецької освіти
К-ть балів	5	5
Підсум. контр.	Іспит	